

ที่ นศ ๐๐๒๓.๖/ว ๓๓๕๕

ถึง สำนักงาน/ที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง

ด้วยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้แต่งตั้งคณะทำงานตรวจติดตามการขับเคลื่อนการดำเนินงานโรคพิษสุนัขบ้าขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ โดยมีผู้แทนจากคณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรมควบคุมโรค กรมปศุสัตว์ กรมประชาสัมพันธ์และสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ร่วมเป็นคณะทำงาน ซึ่งได้ดำเนินการลงพื้นที่ตรวจติดตามผลการดำเนินงาน ณ จังหวัดชลบุรี ในระหว่างวันที่ ๒๗ - ๒๘ เมษายน ๒๕๖๙ และได้ร่วมประชุมผ่านระบบออนไลน์ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เพื่อรับฟังปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดในการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จึงได้จัดส่งสรุป รายงานผลการลงพื้นที่และข้อเสนอแนะของคณะทำงานฯ มาเพื่อใช้ประกอบการแก้ไขปัญหาและควบคุม โรคพิษสุนัขบ้าในพื้นที่ต่อไป

จังหวัดนครราชสีมาพิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไข ปัญหาเชิงพื้นที่ของคณะทำงานฯ ดังกล่าว มีความสำคัญและเป็นประโยชน์ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถนำไปปรับใช้ในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ตามบริบทที่เหมาะสมได้ จึงขอประชาสัมพันธ์สรุปรายงานผลการลงพื้นที่และข้อเสนอแนะของคณะทำงานฯ มาเพื่อใช้ประกอบการแก้ไขปัญหาและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในพื้นที่ รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาพร้อมนี้

สำนักงานท้องถิ่นจังหวัด

กลุ่มงานบริการสาธารณะท้องถิ่นและประสานงานท้องถิ่นอำเภอ

โทร.๐ ๗๕๓๕ ๖๑๔๔ ต่อ ๓๑

ที่ มท ๐๘๒๑.๕/ว ๒๕๕๙

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

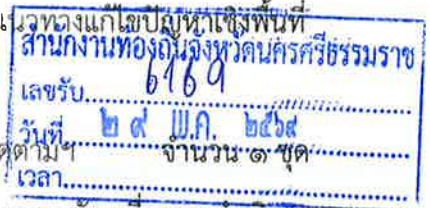
๒๙

พฤษภาคม ๒๕๖๙

เรื่อง สรุปผลการตรวจติดตามการขับเคลื่อนการดำเนินงานโรคพิษสุนัขบ้า และแนวทางแก้ไขปัญหาล้างพื้นที่

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด (ยกเว้นจังหวัดชลบุรี)

สิ่งที่ส่งมาด้วย สรุปรายงานผลการลงพื้นที่และข้อเสนอแนะคณะกรรมการดำเนินงานตรวจติดตาม

ด้วยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจติดตามการขับเคลื่อนการดำเนินงาน

โรคพิษสุนัขบ้าขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ โดยมีผู้แทนจากคณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรมควบคุมโรค กรมปศุสัตว์ กรมประชาสัมพันธ์และสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ร่วมเป็นคณะกรรมการ ซึ่งได้ดำเนินการลงพื้นที่ตรวจติดตามผลการดำเนินงาน ณ จังหวัดชลบุรี ในระหว่างวันที่ ๒๗ - ๒๘ เมษายน ๒๕๖๙ และได้ร่วมประชุมผ่านระบบออนไลน์ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ เพื่อรับฟังปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดในการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไข ปัญหาเชิงพื้นที่ของคณะกรรมการฯ ดังกล่าว มีความสำคัญและเป็นประโยชน์ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดอื่น ๆ สามารถนำไปปรับใช้ในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ตามบริบทที่เหมาะสมได้ จึงได้จัดส่งสรุป รายงานผลการลงพื้นที่และข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ มาเพื่อใช้ประกอบการแก้ไขปัญหาคู่และควบคุม โรคพิษสุนัขบ้าในพื้นที่ต่อไป ทั้งนี้ สามารถดาวน์โหลดสิ่งที่ส่งมาด้วย ได้ที่เว็บไซต์ <https://dg.th/ogsyvu5ehn> หรือ QR Code ท้ายหนังสือฉบับนี้

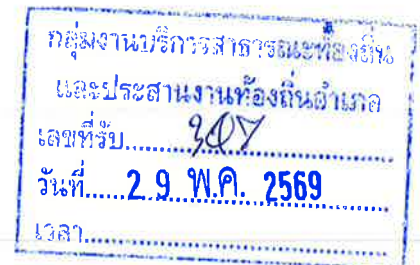
จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายศิริพันธ์ ศรีกงพลี)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๑ ๙๐๐๐ ต่อ ๕๕๐๖

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th

ผู้ประสานงาน นายเจนวิทย์ เชื้อสวาท โทร. ๐๘ ๘๖๒๙ ๑๖๕๔

**สรุปรายงานผลการลงพื้นที่และข้อเสนอแนะคณะกรรมการตรวจติดตาม
การขับเคลื่อนการดำเนินงานโรคพิษสุนัขบ้าขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ณ จังหวัดชลบุรี ในระหว่างวันที่ ๒๗ - ๒๘ เมษายน ๒๕๖๔**

๑. ประเด็นเรื่อง: สรุปผลการลงพื้นที่ตามโครงการขับเคลื่อนการดำเนินการป้องกันควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า ภายใต้โครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธาน ศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จเจ้าฟ้าฯ กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี กิจกรรมการตรวจติดตามการขับเคลื่อนการดำเนินงานโรคพิษสุนัขบ้า ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ณ จังหวัดชลบุรี

๒. ความเป็นมา

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ร่วมกับ อปท. ทั่วประเทศ ขับเคลื่อนโครงการขับเคลื่อนการดำเนินการป้องกันควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า ภายใต้โครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธาน ศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จเจ้าฟ้าฯ กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ โดยได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบยุทธศาสตร์ที่ ๔ ด้านการขับเคลื่อนการดำเนินงานโรคพิษสุนัขบ้าในระดับท้องถิ่น โดยมีเป้าหมายไม่พบการระบาดของโรคพิษสุนัขบ้าในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

โครงการดังกล่าวฯ ขับเคลื่อนผ่าน ๓ กิจกรรมหลัก ประกอบด้วย การจัดอบรมเพื่อเสริมสร้างศักยภาพบุคลากร ให้แก่บุคลากรสังกัดสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด/อำเภอที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ด้านการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า, การตรวจติดตามการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า และการดำเนินการประกวดโครงการ Thailand Rabies Awards โดยการคัดเลือกผลงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ด้านการป้องกันควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า

สำหรับกิจกรรมที่ ๓ การตรวจติดตามการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในพื้นที่ที่มีการระบาดและมีผู้เสียชีวิตจากโรคพิษสุนัขบ้า ๓ ปีซ้อนหลัง และพื้นที่ที่มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับรางวัลผลงานเป็นที่ประจักษ์ด้านการป้องกัน ควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า ตามโครงการ Thailand Rabies Awards ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔ มีเป้าหมายเพื่อรับฟังปัญหาอุปสรรค และข้อจำกัดในการปฏิบัติงานในพื้นที่ รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการวิเคราะห์กำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถดำเนินการป้องกันควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในพื้นที่ได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

๓. ผลการดำเนินงาน

- **การแต่งตั้งคณะทำงาน:** กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้มีคำสั่งที่ ๓๒๑/๒๕๖๔ เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานตรวจติดตามการขับเคลื่อนการดำเนินงานโรคพิษสุนัขบ้าขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ โดยมีรองอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เป็นประธานคณะทำงาน ร่วมกับคณะทำงานจากหน่วยงานภาคีเครือข่าย ประกอบด้วย ผู้แทนคณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรมควบคุมโรค กรมปศุสัตว์ กรมประชาสัมพันธ์ และสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี พร้อมด้วยหน่วยงานภายในกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้แก่ กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น และกองบริหารการคลังท้องถิ่น

- **การกำหนดแผนตรวจติดตามพื้นที่เป้าหมาย:** คณะทำงานฯ ได้กำหนดแผนการลงพื้นที่ตรวจติดตามการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๘ ครั้ง ในพื้นที่ ๘ จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดชลบุรี จังหวัดขอนแก่น จังหวัดอุดรธานี จังหวัดเชียงราย จังหวัดระยอง จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดนครราชสีมา

คณะทำงานฯ ได้ให้คำแนะนำแก่ สจ. และ อบท. สรุปพอสังเขปได้ดังนี้

สภาพปัญหา	ข้อเสนอแนะ
ปัญหาประชากรแฝงและปัญหาสัตว์จรจัดสะสม จังหวัดชลบุรีมีพื้นที่อุตสาหกรรม มักมีปัญหาแรงงานนำสัตว์มาเลี้ยง เมื่อย้ายออกไปก็ทิ้งสัตว์ไว้ในพื้นที่ ทำให้เกิดสุนัขจรจัดจำนวนมากจนควบคุมได้ยาก	๑. กรมปศุสัตว์แนะนำว่า แม้จังหวัดชลบุรีจะมีการออกข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติท้องถิ่นเกี่ยวกับการเลี้ยงและปล่อยสัตว์ครบ ๑๐๐% แล้ว แต่อาจพิจารณาแก้ไขข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติท้องถิ่น ให้มีรายละเอียดที่ชัดเจนและเข้มงวดขึ้น เช่น กำหนดให้ผู้ที่มีสัตว์เลี้ยงเข้ามาในพื้นที่ต้องแจ้งเจ้าหน้าที่ และให้เจ้าของสัตว์เลี้ยงนำสัตว์ไปฉีดวัคซีนเพื่อให้สามารถควบคุมได้ตั้งแต่ต้นทาง ๒. ประสานกับนายจ้างเพื่อขอความร่วมมือลูกจ้างนำสัตว์เลี้ยงไปขึ้นทะเบียนสัตว์ ฉีดวัคซีน และทำหมัน
ปัญหาข้อร้องเรียนการขึ้นป้ายห้ามให้อาหารสัตว์และการจัดระเบียบการให้อาหารสัตว์จรจัด การนำอาหารไปให้สัตว์จรจัดในที่สาธารณะทำให้เกิดกลิ่น เสีย และความเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้อยู่อาศัยใกล้เคียง นำไปสู่ข้อพิพาทระหว่างกลุ่มคนรักสัตว์กับประชาชนทั่วไปและเจ้าหน้าที่	๑. อบท. อาจพิจารณาการใช้ข้อความในป้ายห้ามให้อาหารสัตว์พร้อมกับกำหนดบทลงโทษ เพื่อลดข้อพิพาทระหว่างเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นและขณะนี้กรมปศุสัตว์อยู่ระหว่างการหารือกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๒. เน้นการขอความร่วมมือและสร้างความเข้าใจกับกลุ่มคนรักสัตว์ให้มีจิตสำนึกในการให้อาหารในจุดที่เหมาะสมแทน ๓. กรณีเหตุรำคาญ สจ. ได้หารือไปยังกรมอนามัยเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และคำสั่งของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาเหตุรำคาญให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศในการพิจารณาเหตุรำคาญ
ปัญหาขาดแคลนสถานที่กักกันดูอาการสัตว์ต้องสงสัย: เมื่อมีเหตุหรือพบสัตว์สงสัยว่าจะเป็นโรคพิษสุนัขบ้า หลายพื้นที่ยังขาดแคลนกรงหรือศูนย์พักพิงสำหรับกักขังสัตว์เพื่อดูอาการ (๑๕ - ๓๐ วัน) ทำให้บางครั้งมีการขังสัตว์ไว้ในชุมชน และถูกกลุ่ม NGO ที่ไม่เข้าใจสถานการณ์มาปล่อยสัตว์หลุดไป	กรมปศุสัตว์แนะนำว่า อบท. ต้องมีการจัดทำแผนเตรียมความพร้อม และจัดหาสถานที่กักกันดูอาการสัตว์ให้ชัดเจน โดยสามารถใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น พ.ร.บ. โรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือ พ.ร.บ. โรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๓๕ ในการบังคับใช้เพื่อกักขังสัตว์ต้องสงสัยอย่างถูกต้อง

/สภาพปัญหา...

สภาพปัญหา	ข้อเสนอแนะ
ปัญหาข้อจำกัดด้านบุคลากรและข้อกำหนดการฉีดวัคซีน: สัตวแพทย์และเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์มีจำนวนน้อยและงบประมาณเพื่อจัดอบรมอาสาสมัครปศุสัตว์ไม่เพียงพอซึ่งสามารถจัดอบรมได้ ๑ - ๒ คนต่อ อปท.	กรมปศุสัตว์ขอความร่วมมือ อปท. จัดทำโครงการอบรมและขอรับการสนับสนุนวิทยากรจาก ปศุสัตว์จังหวัด/ปศุสัตว์อำเภอ เพื่อมอบหมายให้เป็นอาสาสมัครปศุสัตว์ในการฉีดวัคซีน
ปัญหาข้อกำหนดเรื่องการใช้งบประมาณ ทำหมันสัตว์มีเจ้าของ: งบประมาณของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด/อำเภอส่วนใหญ่มีจำกัด จึงทำหมันได้เฉพาะสัตว์จรจัดและสัตว์ในที่สาธารณะ ส่วนการที่ต้องถิ่นจะนำงบประมาณไปทำหมันฟรีให้กับสัตว์ที่มีเจ้าของนั้น ยังไม่มีกฎหมายหรืออัตราค่าบริการรองรับที่ชัดเจน	กรมปศุสัตว์แจ้งว่าประเด็นการทำหมันสัตว์ที่มีเจ้าของอยู่ระหว่างการส่งให้คณะกรรมการกฤษฎีกาตีความในข้อกำหนด ในเบื้องต้นจึงจำเป็นต้องมุ่งเน้นการทำหมันและควบคุมประชากรในกลุ่มสัตว์จรเป็นหลักไปก่อน
ปัญหาความเข้าใจผิดเกี่ยวกับการเกิดโรคของประชาชน: ประชาชนบางส่วนยังมีความเชื่อผิดๆ เช่น คิดว่าฉีดวัคซีนแล้วสัตว์จะอ่อนแอ คิดว่าโรคพิษสุนัขบ้าเกิดเฉพาะในหน้าร้อน เป็นแล้วรักษาหาย หรือเวลาถูกกัด/ข่วนเล็กน้อยก็ชะล่าใจไม่ยอมไปฉีดวัคซีนจนเสียชีวิต	กรมควบคุมโรคแนะนำว่า ควรนำประเด็นนี้ สอดแทรกเข้าไปในการให้ความรู้ในสถานศึกษา เพื่อให้เด็กและเยาวชนเข้าใจถึงความอันตรายและวิธีป้องกันที่ถูกต้อง และกระจายความรู้สู่ครอบครัว รวมถึงต้องเร่งประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบว่าหากถูกกัดหรือข่วนเพียงเล็กน้อยก็ต้องรีบไปโรงพยาบาลเพื่อฉีดวัคซีนทันที
ปัญหาการสำรวจและการลงข้อมูลไม่ครบถ้วน: มี อปท. กว่า ๓๐๐ แห่งที่ยังไม่ลงข้อมูลในระบบ Rabies One Data ซึ่งทำให้การขอรับการจัดสรรงบประมาณเพื่อซื้อวัคซีนคลาดเคลื่อน	สธ. แนะนำว่า อปท. ต้องให้ความสำคัญกับการสำรวจและบันทึกข้อมูลในระบบ Rabies One Data ซึ่งกำหนดไว้ปีละ ๒ ครั้ง (ต.ค. - ธ.ค. และ มี.ค. - พ.ค.) เพื่อให้ครอบคลุมสัตว์เกิดใหม่และสัตว์ที่ถึงเกณฑ์รับวัคซีน โดยอาจพิจารณาแนะนำโมเดลการใช้อาสาสมัครในพื้นที่ช่วยลงสำรวจและถ่ายรูปสัตว์พร้อมทำประวัติ เพื่อป้องกันการนับหรือการฉีดวัคซีนซ้ำซ้อน เพื่อนำไปสู่การสนับสนุนงบประมาณการจัดซื้อวัคซีนการสร้างภูมิคุ้มกันโรคในสัตว์ตามมาตรฐานสากล

จัดทำโดย
กลุ่มงานป้องกันโรค
กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

การตรวจติดตามการขับเคลื่อนการดำเนินงานโรคพิษสุนัขบ้าขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ณ จังหวัดชลบุรี จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดอุดรธานี

สภาพปัญหาและอุปสรรคสำคัญในพื้นที่

ปัญหาสัตว์จรจัดสะสมจากประชากรแฝง และแรงงานในพื้นที่

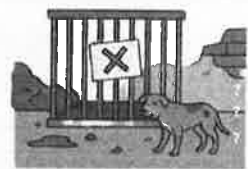
แรงงานในพื้นที่มักทิ้งสัตว์เลี้ยงไว้เมื่อย้ายออก
ทำให้ควบคุมจำนวนสุนัขจรจัดได้ยาก

ข้อพิพาทเรื่องการให้อาหารสัตว์ในที่สาธารณะ

การให้อาหารในที่สาธารณะสร้างความเดือดร้อนรำคาญ
นำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างคนรักสัตว์ เจ้าหน้าที่ และชุมชน

ขาดแคลนสถานที่กักกันดูอาการสัตว์

พื้นที่ส่วนใหญ่ขาดแคลนกรงกักดูอาการสัตว์
หรือสถานสงเคราะห์สัตว์ เพื่อกักกันดูอาการสัตว์ต้องสงสัย

ข้อเสนอแนะและแนวทางขับเคลื่อน

การออกข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติท้องถิ่น

ปรับปรุงข้อบัญญัติให้เข้มงวด เช่น กำหนดให้เจ้าของ
ต้องแจ้งการนำสัตว์เข้าพื้นที่และฉีดวัคซีนทันที

พัฒนาศักยภาพบุคลากรและโครงสร้างพื้นฐาน

อบรมอาสาสมัครฉีดวัคซีนเพิ่มเติม และจัดทำแผน
จัดหาสถานที่กักดูอาการสัตว์ที่ชัดเจนตามกฎหมาย

รณรงค์ประชาสัมพันธ์และแก้ทัศนคติที่ผิด

สอดแทรกความรู้ในสถานศึกษาและเน้นย้ำว่า
“ถูกกัดหรือข่วนเพียงเล็กน้อยต้องรีบไปหาหมอทันที”